

Planeringsförutsättningar

med anvisningar inför budget 2026 med plan för 2027-2031

Kommunens budget med plan för kommande fem år är det centrala dokumentet för att styra den kommunala verksamhetens inriktning och omfattning. Budgeten omfattar all kommunal verksamhet och beskriver de målsättningar och resultat som är prioriterade. I budgeten fastslås hur kommunens samlade resurser ska fördelas mellan nämnder och verksamheter utifrån politisk viljeinriktning och prioritering. Den politiska viljeinriktningen omsätts i budgeten till ekonomiska ramar, mål och uppdrag för de olika nämndernas verksamhet de kommande åren. Budgetprocessen blir därigenom central för kommunens mål- och verksamhetsstyrning genom att tydliggöra nämndernas uppdrag och förväntat resultat. Ingångsvärden för kommunens budget är lagstiftning, reglemente, styrdokument, majoritetens politiska program samt aktuella planeringsförutsättningar utifrån ekonomi, demografi, statlig styrning och andra omvärldsfaktorer.

Budgeten för 2026 med plan för 2027–2031 beslutas av kommunfullmäktige den 2025-06-17. Utifrån budgeten arbetar nämnderna fram en internbudget. Nämnderna och alla verksamheter ska sträva efter att utifrån de givna resurserna optimera nyttan för de som använder kommunens tjänster. Senast 2025-10-31 ska nämnderna besluta om internbudget.

Denna publikation, Planeringsförutsättningarna, presenterar kommunfullmäktiges plan för mål och ekonomi (budget) 2026–2031 för nämnderna och är en del i arbetet med kommundirektörens underlag till budget. Publikationen innehåller också anvisningar till förvaltningarnas arbete med planeringsunderlag.

Kommunens styrdokument finns samlade på kommunens webbplats, se linkoping.se/kommun-och-politik. I planeringen ska nämnder och förvaltningar ta hjälp av styrdokumentet som är styrande i den kommunala verksamheten och ger vägledning till vad som behöver göras.

Innehåll

Mål och inriktning	3
Politiska styrdokument	6
Förutsättningar inför budgetarbetet	7
Demografiska förutsättningar	7
Befolkningsförändringar i Linköping jämfört med riket	8
Befolkningsprognos för Linköping	9
Ekonomiska förutsättningar	12
SKR:s bedömning av ekonomiska förutsättningar för Sveriges kommuner	12
Linköping kommuns största ekonomiska utmaningar	13
Förändrade förutsättningar för Linköpings kommuns intäkter och kostnader	18
Nettokostnadsavvikelse	20

Mål och inriktning

I budget 2025 med plan för 2026–2030 beslutade kommunfullmäktige om 10 kommunövergripande mål. Målen kompletterar nämndernas uppdrag och är tvärssektoriella i betydelsen att alla nämnder kan arbeta mot dem.

Kommunövergripande mål:

Målområde Samhälle

Vad kommunen ska uppnå för att utveckla närmiljön och Linköping som plats.

Ett tryggt och säkert Linköping

I Linköping är det tryggt att bo, leva och verka i hela kommunen. Det finns inte några områden som av polisen klassas som särskilt utsatta. De kommunala verksamheterna driver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete på olika nivåer tillsammans med polis, näringsliv, civilsamhälle och andra aktörer i samhället. Skola och socialtjänst har en nära kontakt med polisen i det förebyggande arbetet för att skapa bättre förutsättningar att nå unga i ett tidigt skede. Alla kommunala verksamheter arbetar med att stärka såväl den upplevda som den faktiska tryggheten i offentliga miljöer.

Linköping har ett rikt idrotts- och kulturutbud där fler ges möjlighet att delta. Ideellt engagemang inom föreningar uppmuntras och idrottsföreningarnas arbete för samhället värdesätts. Genom en bred samverkan finns det möjlighet till aktivitet och rörelse för alla hela livet. Satsningar på arbete, skola och fritidsaktiviteter görs i samarbete med näringsliv och föreningsliv för att alla Linköpingsbor ska ha likvärdiga möjligheter att utveckla sina förmågor och forma sina liv. Särskilt viktigt är en meningsfull fritid i unga år. Fritidsverksamheten finns därför i fler stadsdelar för att komplettera skolan och erbjuda barn och unga en meningsfull fritid.

I ett skärpt säkerhetspolitiskt läge prioriteras insatser för höjd beredskap och ökad motståndskraft. Linköpings kommun tar ansvar för att säkra en stark civil beredskap och är en aktiv part i uppbyggnaden av totalförsvaret.

Ett Linköping med minskad segregation

I Linköping finns goda livschanser. Här skapas förutsättningar för ett jämställt och jämlikt samhälle. För att minska skillnaderna i livsvillkor och för att skapa ett mer integrerat och tryggt Linköping tas ett gemensamt ansvar för Linköpings utveckling. Kommunen har ett tydligt, strukturerat och målinriktat arbete för att minska och motverka rumslig segregation som ger negativa effekter för samhället och individen. Arbetet med att motverka segregationens negativa effekter och de ojämlika livsvillkor den skapar är prioriterat.

Områden med socioekonomiska utmaningar förbättras strukturellt. Utanförskap bryts och bostadskarriär möjliggörs inom ett och samma område. De naturliga mötesplatserna för Linköpingsborna blir fler, och de finns för människor med olika kulturella och socioekonomiska bakgrunder samt för olika åldrar.

Ett Linköping i framkant inom miljö- och klimat

Linköping ligger i framkant med ett offensivt arbete för miljö och klimat. Linköpings kommun, Linköpingsbor och näringsliv arbetar tillsammans för att nå målet om netto noll växthusgasutsläpp senast 2045. Arbetet som präglas av samsyn och långsiktighet stärker näringslivet och bidrar till ökad livskvalitet för kommuninvånare. För att målen ska nås tillhandahåller kommunkoncernen robust och resurseffektiv el- och värmeproduktion där kontinuerlig teknikutveckling är en förutsättning. Hela kommunkoncernen verkar för en omställning till cirkulär ekonomi och delningsekonomi som omfattar hela Linköping. Genom ett samordnat och proaktivt klimatanpassningsarbete säkras kommunkoncernens verksamhet mot de klimatförändringar som ger effekt redan idag.

I miljöarbetet prioriteras insatser för att säkra en välmående och tillgänglig natur och miljö där kommunkoncernen även arbetar för att minska användningen av hälso- och miljöskadliga kemikalier.

Ett växande Linköping med ett starkt näringsliv

Näringslivet skapar samhällsnytta i form av arbetstillfällen och utveckling vilket bidrar till kommunens tillväxt. Näringslivets kompetensförsörjning tillgodoses via högkvalitativ kommunal vuxenutbildning, ett brett utbud av relevanta YH-utbildningar och tillgänglig högre utbildning. LIU-studenter stannar, i allt

högre grad, efter avslutade studier tack vare den goda arbetsmarknaden. Det är enkelt att starta, driva och utveckla företag i Linköping, både i staden och på landsbygden. Som företagare är det enkelt att ta kontakt med kommunen för att få råd och stöd som kan underlätta vardagen.

Linköpings attraktionskraft för nyetableringar är fortsatt god tack vare tillgång på mark, kompetens, bostäder, service och god infrastruktur (inklusive el, värme och fjärrkyla). Väg- och järnvägsförbindelser är mycket goda och Linköping City Airport har en central regional funktion. Kommunens klustermiljöer växer och fler innovativa företag etableras som bidrar till kommunens ledande position inom teknik/IT samt lösningar för miljö- och klimatomställningen.

Linköpings utveckling utgår från helheten när nya stadsdelar planeras och hållbar omställning står i fokus. Trafiksystemet utvecklas genom olika samspelande mobilitetslösningar. Linköping har en attraktiv stadskärna och en levande landsbygd. Linköpings kommun skapar förutsättningar för en hög och jämn byggtakt som tillgodoser olika behov med fokus på företag och verksamheter. Linköping är, och förblir, den ekonomiska motorn i en växande region.

Målområde Medborgare

Vad kommunen ska uppnå i tjänster och service för att tillgodose medborgarnas behov och förväntningar.

Lättillgänglig, god och jämlik välfärd

I Linköping är välfärdsuppdraget överordnat. Alla Linköpingsbor kan känna sig trygga i att det finns en väl fungerande välfärd i livets alla skeenden. Kommunalt finansierade tjänster är effektiva och har kvalitet. Linköpings kommun är bra på service.

Vård, omsorg och socialtjänst finns nära Linköpingsborna. Inom vård och omsorg finns det flera alternativ som Linköpingsborna själv väljer mellan. Till exempel finns det inom hemtjänsten möjlighet att välja bort utförare och det finns fortsatta möjligheter att byta äldreboende. Äldre har också möjlighet att bo kvar hemma längre och det finns ett aktivt arbete för att minska och bryta ofrivillig ensamhet bland äldre. Det är ordning och reda i äldreomsorgen. Linköpingsborna kan räkna med en likvärdig vård och omsorg med kvalitet, oavsett utförare.

Familjer i Linköping känner trygghet i att barn har en tillvaro där de kan växa och utvecklas under goda förhållanden. Ett viktigt område för socialtjänsten är tidiga och förebyggande insatser. Kommunala insatser utformas för att underlätta vardagen och möta Linköpingsbornas behov. I alla kontakter med Linköpings kommun kan Linköpingsborna räkna med stöd i utsatta situationer.

Skolor med fokus på kunskap och studiero

Linköping är den bästa kommunen för barn och unga att växa upp i. Här får fler Linköpingsbor möjlighet till en lyckad skolgång och det finns utbildning för livet. I Linköpings skolor präglas skolmiljön av lugn och studiero, här kan alla elever känna sig trygga. Barn och unga får rätt hjälpmedel i skolan för att nå sin fulla potential och kunskapskraven. Elever med särskilda behov erbjuds anpassad undervisning. Elever möts av kunniga och engagerade lärare med god språkkunskap. Skolorna arbetar förebyggande, och i nära samverkan, och med tidiga insatser. Det finns en fungerande elevhälsa och skolan har en tät kontakt med föräldrar för att tidigt stötta elever.

Förskolan har en viktig roll åren innan skolplikten träder in. Förskolan ges också bättre förutsättningar att fokusera på varje barns behov genom mindre barngrupper och ökad grundbemanning. I grundskolan klarar fler elever kunskapskraven och så många som möjligt går gymnasiet med examen. SFI och andra vuxenutbildningar har hög kvalitet och genomströmning samt bidrar till en fungerande integration, individuell utveckling och leder till jobb.

Fler i jobb och egenförsörjning

I Linköping finns enkla vägar till egenförsörjning. Linköpingsbor går från bidragsberoende och utanförskap in i arbete och gemenskap genom stöd och tydliga krav på individen. Den kortaste vägen till att kunna försörja sig själv söks alltid och därmed den snabbaste vägen till integrationen för nyanlända. Kommunen prioriterar jobb och välfärd framför bidrag för en långsiktigt hållbar utveckling. Genom att öka samarbetet med myndigheter och det lokala näringslivet, där de flesta jobbtillfällena finns, så kortas tiden ytterligare.

Linköpings kommun är en aktiv part i arbetet med bra utbildningsinsatser, anställningar med anställningsstöd genom arbetsförmedlingen, serviceyrken och praktikplatser riktade till långtidsarbetslösa med försörjningsstöd för ett vuxenliv i arbete. Utifrån sin förmåga är alla människor

delaktiga i arbetslivet och tar ansvar för sin försörjning. Kommunen kan, genom att återta delar av verksamhet i egen regi när avtalen med de privata aktörerna upphör, skapa platser inom till exempel städning eller parkskötsel för arbetsträning.

Målområde Ekonomi

Vad kommunen ska uppnå för en stabil och god ekonomi.

En hållbar ekonomi

Linköpings kommun har en stark och hållbar ekonomi. Det förs en ansvarsfull ekonomisk politik i såväl goda som sämre tider. Den kommunala kärnverksamheten är prioriterad, kostnadseffektiv och möter Linköpingsbornas behov. Lokalerna är ändamålsenliga och används effektivt. Kommunens bolag har en kostnadseffektiv verksamhet på affärsmässig grund. Bolagen har en ekonomisk ställning som medger utveckling och investeringar utan ägartillskott. En ordnad ekonomi möjliggör satsningar för att klara välfärdsuppdraget. Linköpingsborna ska kunna räkna med god kvalitet på kommunal verksamhet, service och anläggningar.

Målområde Verksamhet

Hur arbetsprocesser och organisation ska utvecklas för att uppnå goda resultat.

En organisation med hög produktivitet och effektivitet

Linköpingsborna är trygga med att offentliga medel används på rätt sätt. Kommunens resurser prioriteras till kärnverksamheterna som präglas av ordning och reda. Det finns höga krav på effektivitet, kvalitet och flexibilitet. Med en öppen och tillåtande attityd för nya lösningar arbetar kommunen aktivt för att effektivisera verksamheten och skapa bättre tjänster för Linköpingsborna. Kommunen testar och utmanar digitaliseringens möjligheter för att service och tjänster ska vara snabb, tillgänglig och korrekt. Verksamhetsutvecklingen är innovativ, kunskapsbaserad och bidrar till en hållbar utveckling. Kärnverksamhet som skola, vård och omsorg är välfungerande och fria från oseriösa aktörer. All verksamhet, oberoende av utförare, följs noggrant upp mot högt ställda kvalitetskrav.

Inom klimat och miljö ligger såväl Linköping som den kommunala verksamheten i framkant. All verksamhetsutveckling görs med Linköpingsborna samt social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i fokus. Det bedrivs ett kontinuerligt jämställdhets- och mångfaldsarbete för att utveckla verksamheterna.

I Linköping finns en aktiv samverkan mellan Linköpingsborna, näringsliv, universitet och civilsamhället. Alla är delaktiga i kommunens utveckling och bidrar till att driva Linköping framåt och ska därför ges goda villkor för att delta i utformning och leverans av välfärdstjänster.

Målområde Medarbetare

Hur medarbetarnas resurser ska tillvaratas och utvecklas.

Linköpings kommun är en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning

I Linköpings kommun känner varje medarbetare arbetsglädje och stolthet, har inflytande och möjlighet att utvecklas. Det finns goda förutsättningar att arbeta i hela kommunen. Arbetsgivaren medverkar till medarbetarnas kompetensutveckling och höga krav ställs på både yrkeskunskap och språkkunskap. Arbetsvillkoren upplevs som goda och kommunens arbetsplatser är trygga och säkra samt präglas av öppenhet och inkludering. Chefer och medarbetare arbetar tillsammans för en god organisatorisk och social arbetsmiljö. Arbetssätt för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare är under ständig utveckling liksom nya sätt att organisera och utföra arbetet för en hållbar kompetensförsörjning. Medarbetare är ambassadörer för sin verksamhet och rekommenderar kommunen som arbetsgivare. Fler medarbetare väljer att arbeta längre och med önskad sysselsättningsgrad.

Politiska styrdokument

Linköpings kommuns politiska styrdokument förtydligar politiska viljeinriktningar, ambitioner eller förhållningssätt. De styr den kommunala verksamheten genom att de talar om vad kommunen ska uppnå, vad kommunen behöver göra eller fokusera på för att anta de utmaningar som kommunen står inför, få den önskade utvecklingen och för att uppnå de kommunövergripande målen. Styrdokumenterna kan rikta sig till samtliga nämnder och bolag eller ett urval av dessa.

Nedan listas planerande styrdokument antagna av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen. Dessa är framåtblickande och anger viljeriktning, målsättning och aktiviteter inom ett definierat område. Genom dessa planerande styrdokument tydliggör politiken vad kommunen ska göra för att uppnå framtida tillstånd inom olika områden.

Program

- Arbetsmarknadsprogram
- Avfallsplan och lokala föreskrifter (kommunal renhållningsordning)
- Funktionshinderpolitiskt program
- Handlingsprogram för skydd mot olyckor
- Kemikalieprogram
- Klimat- och energiprogram
- Klimatanpassningsprogram
- Kulturpolitiskt program
- Landsbygdsstrategi
- Naturvårdsprogram
- Näringslivsprogram
- Program för digital transformation
- Program för kommunens samverkan med den idéburna sektorn
- Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun
- Program för uppföljning av privata utförare
- Strategi för suicidprevention 2021–2025 Östergötlands län (t.o.m. juni 2025)
- Åtgärdsprogram för buller 2024–2029
- Åtgärdsprogram för kväveoxid NO₂

Handlingsplan

- Biblioteksplan
- Handlingsplan avseende trygghetsskapande åtgärder på allmän plats
- Handlingsplan för att förebygga organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism i Linköpings kommun
- Handlingsplan för europeiskt samarbete i Linköpings kommun
- Handlingsplan för klimatanpassning
- Handlingsplan för studentrelationer
- Handlingsplan för ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats i Linköpings kommun
- Handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck
- Handlingsplan till program för digital transformation
- Klimatfärdplan för Linköpings kommunkoncern 2024–2030
- Linköpings kommuns pandemiplan
- Lokal handlingsplan för utveckling av universitets- och studentstaden Linköping
- Serviceplan för landsbygden i Linköpings kommun

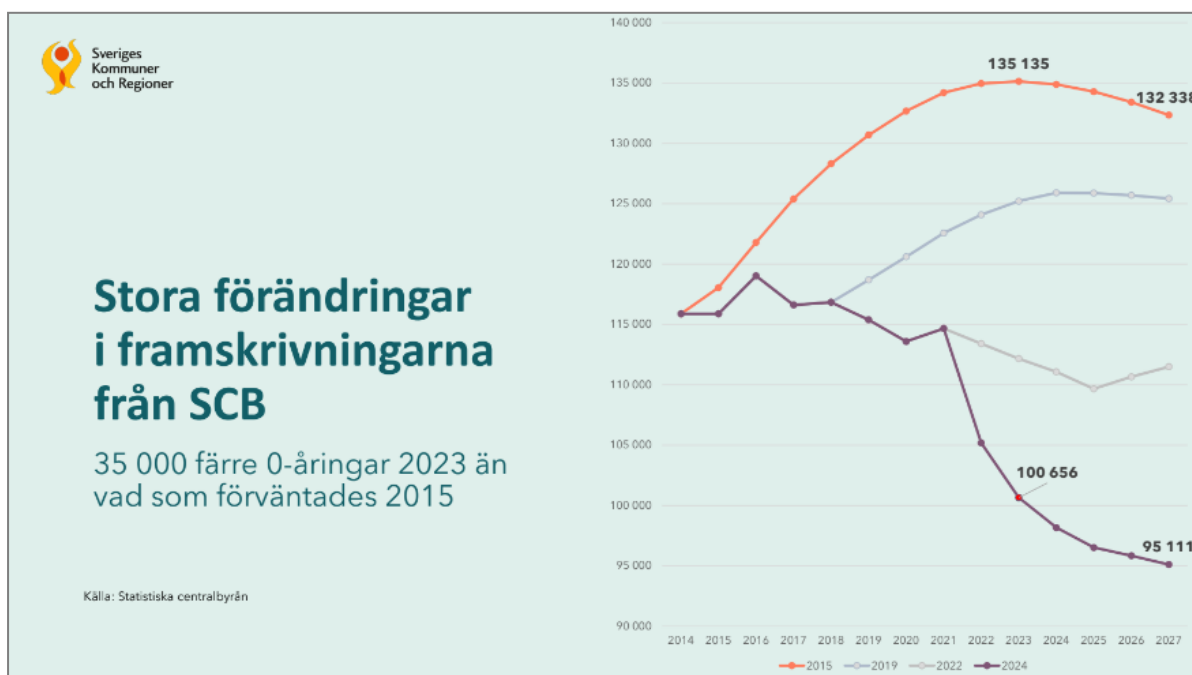
Förutsättningar inför budgetarbetet

Ändrade demografiska utsikter

Befolkningsförändringarna kommande åren får stora effekter. Redan under pandemin märktes en svagare befolkningsutveckling för riket, som många räknade med var tillfällig. Vid 2023 års slut visade det sig att fertiliteten blev den lägsta sedan den började mätas i Sverige 1749. Jämfört med den befolkningsframskrivning SCB gjorde 2023 är befolkningstillväxten i SCB:s senaste befolkningsframskrivning (2024-04-25) mer än halverad de närmaste tio åren. Utmärkande för den framtida befolkningen är att andelen barn och unga beräknas minska medan andelen äldre i befolkningen ökar. Förändringarna påverkas av ett minskat barnafödande, en minskande dödlighet och av hur åldersstrukturen i befolkningen ser ut idag.

SCB:s framskrivningar har reviderats ned de senaste nio åren och utfallet i de yngsta åldersgrupperna landar för 2023 betydligt lägre än vad som tidigare förväntades. Mellan framskrivningen 2015 och utfallet 2023 skiljer det cirka 34 500 0-åringar, vilket betyder att antalet är 25 procent färre än man beräknade 2015. Så sent som 2019 överskattades antalet förväntade nyfödda 2023 med 20 procent. I den framskrivning som SCB presenterade den 25 april i år har utfallet skrivits ner ytterligare kommande år. Det förväntade utfallet för 0-åringar 2027 är i den senaste prognosen drygt 37 000 färre (28 procent lägre) än vad prognosen 2015 förutspådde.

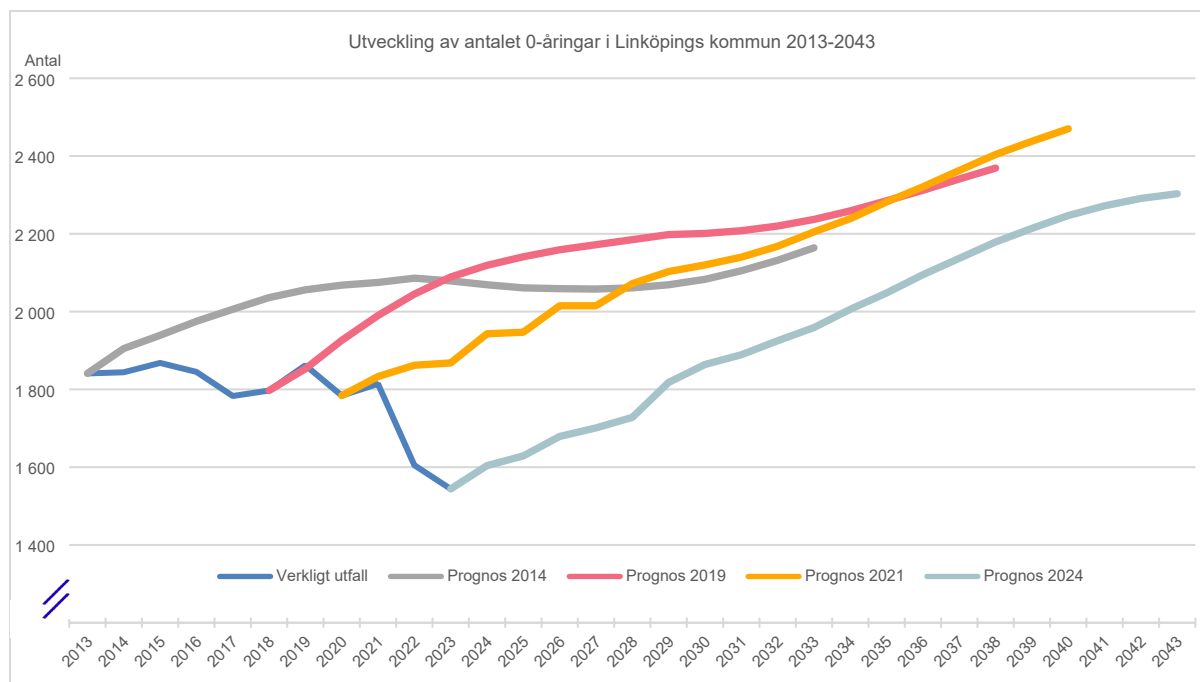
Bilden nedan visar förändringar i framskrivningarna för 0-åringar från SCB. Bild från SKR och Kommuninvest. Framskrivningarna har skiljt sig stort mellan åren. Den största skillnaden är utfallet för 2027 mellan framskrivningen 2015 och den som SCB publicerade 25 april i år.

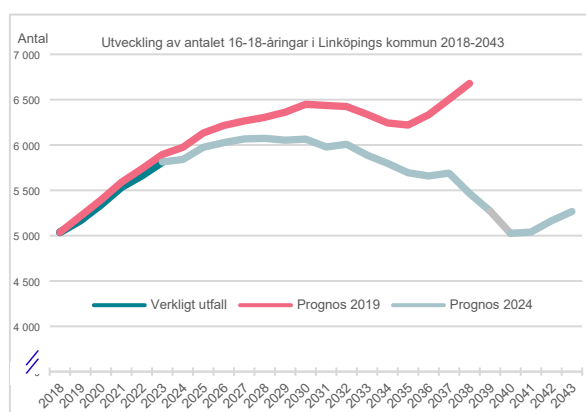
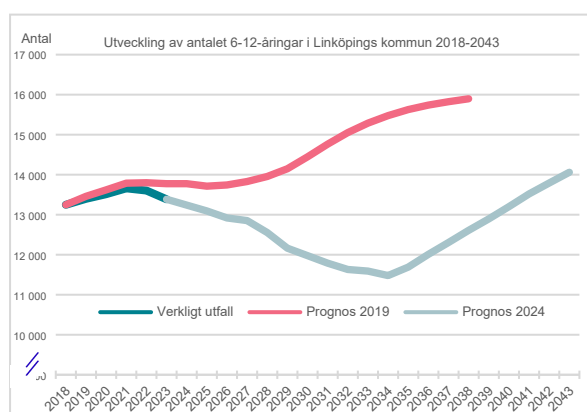
Diagrammen nedan visar förändringar i framskrivningarna för 0-åringar och för 6-18-åringar i Linköpings kommun. Mellan framskrivningen 2014 och utfallet 2023 skiljer det cirka 545 0-åringar. För Linköping är det tydligt att förändringarna i framskrivningarna de närmaste åren har varit förhållandevis små för 6-18-åringar i relation till prognosavvikelseerna för 0-åringar. På längre sikt, för åren 2030 och framåt, är förändringarna i framskrivningarna (liksom för riket) betydligt större vilket påverkar kommunens långsiktiga planering som behöver ställas om gentemot tidigare planer. De stora förändringarna i framskrivningarna beror precis som för riket på ett förväntat lägre barnafödande jämfört med tidigare prognoser. För kommunen innebär eventuella upp- och nedgångarna i barnafödande ett behov av att kunna anpassa verksamheten för snabba förändringar av antalet barn

och elever. Under de kommande åren så kommer det av allt att döma främst att handla om tydliga minskningar av antalet barn och unga, minskningar som först kommer märkas i de yngsta åldersgrupperna inom förskola och tidig grundskola men på längre sikt även i grundskolans senare år och gymnasiet.

Diagrammen nedan visar förändringar i framskrivningarna för 0-åringar från Linköpings kommun. Precis som för SCBs framskrivningar har prognoserna skiljt sig stort mellan åren. Detta beror främst på att barnafödandet minskar. Antal födda barn förväntas öka från 2024 och ännu mer från och med 2029.

Diagrammen nedan visar förändringar i framskrivningarna för 6–12-åringar respektive 16–18-åringar. Prognosåren som jämförs är 2019 och 2024.

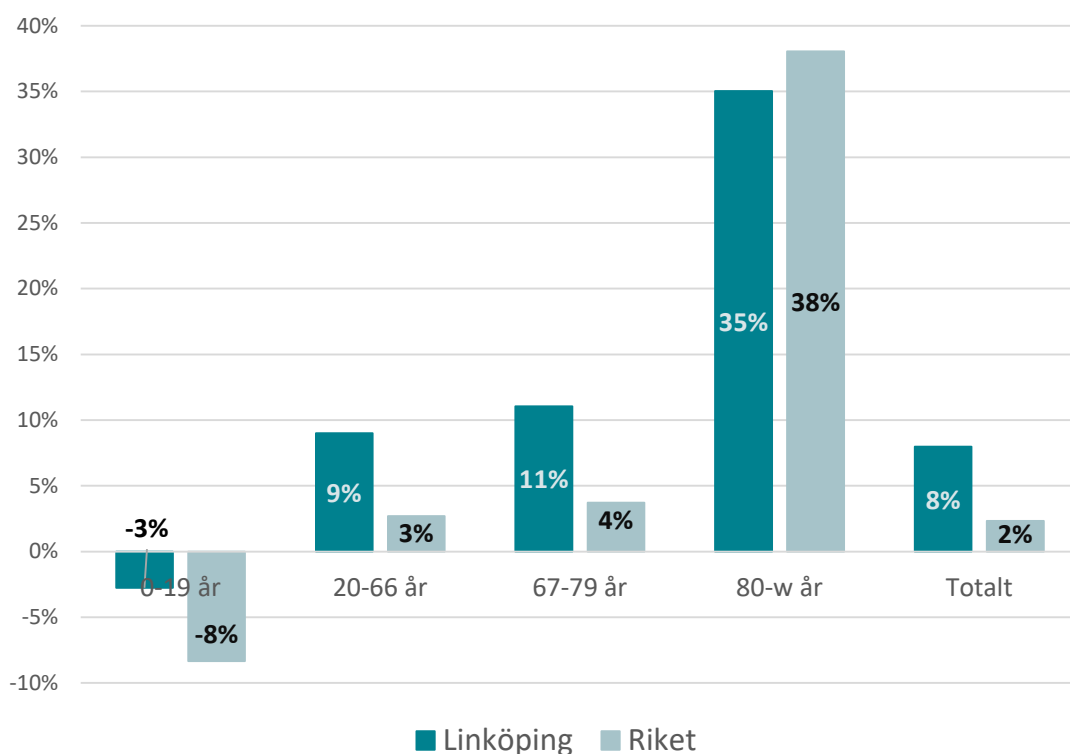

Befolkningsförändringar i Linköping jämfört med riket

De närmaste åren kommer andelen personer över 80 år öka snabbt. För riket beräknas befolkningen i åldersgruppen 80+ öka med 38 procent och för Linköping med 35 procent. Andelen barn och unga kommer under samma period att minska med 3 procent i Linköping och 8 procent i riket. Totalt förväntas folkmängden öka med 8 procent i Linköpings kommun under det närmaste decenniet, vilket kan jämföras med en ökning på 2 procent i riket under samma period. Kommunsektorns stora utmaningar är tätt kopplade till den demografiska utvecklingen. Det innebär att kostnaderna för att i framtiden upprätthålla välfärd på samma nivå som i dag kommer att öka kraftigt, allt annat oförändrat.

Det samlade beloppet som omfördelas mellan Sveriges kommuner ökar bland annat på grund av fler äldre. Linköpings låga andel äldre jämfört med riket samt att vi kommande år har en lägre ökning av antalet äldre jämfört med riket innebär att Linköpings avgift till kostnadsutjämnningen kommer att öka kommande år.

I Linköpings kommun kommer antalet arbetsföra invånare (20–66 år) likt övriga åldersklasser att öka. Den arbetsföra grupp som föranleder de lägsta kostnaderna och högsta intäkterna i form av inkomstskatt (åldersgruppen 20–66) ökar ungefär i samma utsträckning (9 procent på tio år) som kommunen i stort. Jämfört med riket har Linköping en betydligt större ökning av andelen 20–66 år, ökning för riket är cirka 3 procent. Inkomstutjämnningen som beräknas utifrån antalet invånare gör att Linköpings skatteintäkter endast påverkas marginellt av de egna invånarnas skattekraft (de beskattningsbara förvärvsinkomsterna). Diagrammet nedan visar befolkningsförändringen i procent för olika åldersgrupper i Linköping och riket, år 2033 jämfört med 2023. Statistiken bygger på befolkningsprognosen 2024–2033 och SCB.

Försörjningskvoten, som visar på relationen mellan antalet personer som behöver bli försörjda och antalet personer som kan bidra till deras försörjning, förväntas vara ganska stabil i Linköping medan den successivt förväntas öka i riket under de närmaste tjugo åren. Kvoten är redan initialt på en lägre nivå för Linköping än för riket. I Linköping uppgick kvoten till 0,68 år 2023 och den förväntas minska något de närmaste åren och uppgå till 0,67 år 2033 för att sedan öka till 0,70 år 2043. I riket förväntas försörjningskvoten öka från 0,77 år 2023 till 0,79 år 2033 samt till 0,81 år 2043.

Befolkningsprognos för Linköping

Den befolkningsprognos som kommunstyrelsen godkände som underlag för kommunens planering i april 2024 används både till förvaltningarnas framtagande av planeringsunderlag samt för beräkning av skatteintäkter så att både kostnader och intäkter är beräknad utifrån samma prognos. Ny befolkningsprognos tas fram i mars 2025 och till dess använder förvaltningarna prognosen från april 2024 i sitt planeringsarbete. Skatteintäkterna beräknas utifrån befolkningen den 1 november året innan. Kostnadsutjämnningen beräknas utifrån antal invånare i olika åldersgrupper per den 1 januari respektive år. I tabellen nedan redovisas den befolkningsprognos som använts som underlag vid framtagande av budget för perioden.

Prognos över antal invånare per den 1 januari respektive år

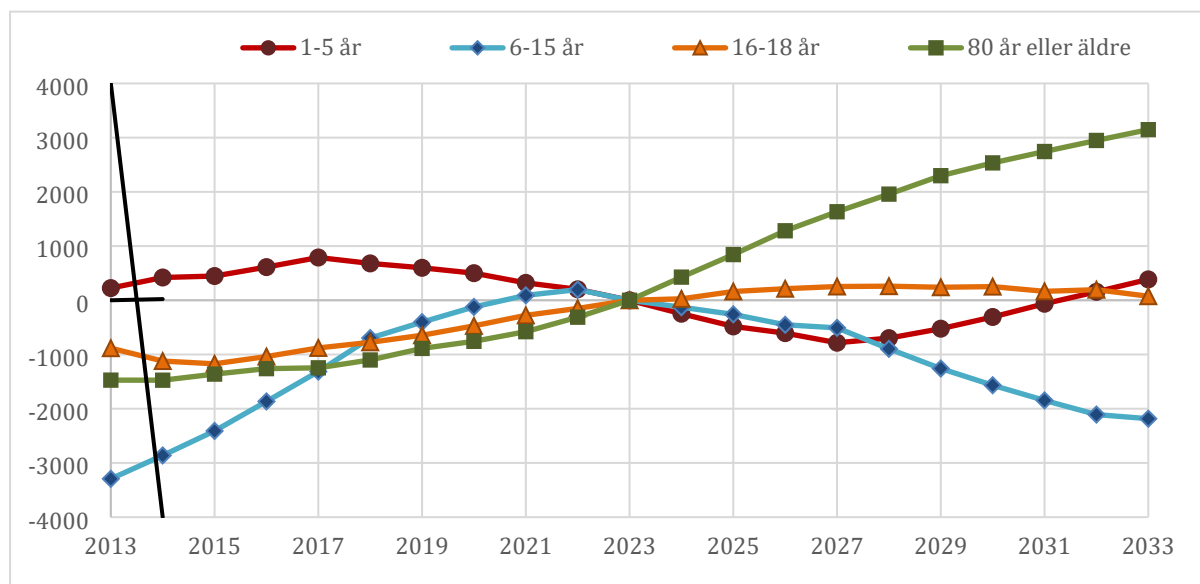
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Utblick 2043
Totalt	167 404	168 350	169 513	170 649	171 849	173 184	174 601	176 054	177 553	195 881
1-5 år	8 793	8 545	8 311	8 187	8 009	8 095	8 268	8 485	8 729	10 992
6-12 år	13 386	13 240	13 093	12 920	12 853	12 554	12 163	11 977	11 788	13 792
6 år	1 786	1 811	1 835	1 740	1 839	1 605	1 545	1 592	1 617	2 091
7-15 år	17 484	17 331	17 174	17 079	16 922	16 770	16 466	16 111	15 805	17 060
16-18 år	5 813	5 840	5 975	6 026	6 067	6 073	6 053	6 065	5 978	5 164
65-79 år	21 001	21 041	21 098	21 082	21 240	21 486	21 850	22 346	22 766	26 759
80-89 år	7 370	7 776	8 083	8 484	8 764	9 006	9 267	9 432	9 578	10 579
90- år	1 613	1 635	1 743	1 781	1 852	1 935	2 014	2 085	2 148	3 243

Under de närmaste åren fram till inledningen av år 2032 förväntas antalet personer i åldern 1–5 år att minska med 64 personer. Åldersgruppen 6–12 år förväntas minska under den nämnda perioden med 1 598 personer medan åldersgruppen 13–15 år förväntas minska med 250 personer. Fram till årsskiftet 2031/2032 förväntas åldersgruppen 16–18 år att öka med 165 personer. Antalet personer i åldern 65–79 år förväntas öka med 1 765 personer och antalet personer 80 år eller äldre med 2 743 personer fram till 2032. Antalet personer 80 år eller äldre förväntas öka mycket även under de närmaste åren efter 2032.

Antalet invånare i kommunen förväntas att öka med totalt 5 780 personer under de närmaste fem åren och under det kommande decenniet med totalt 13 354 personer. Den totala ökningen fram till årsskiftet 2031/2032 förväntas uppgå till 10 149 personer.

Skillnad i invånarantal jämfört med 2023

Diagrammen nedan visar skillnaden i folkmängd den 31 december respektive år fram till år 2033 i jämförelse med den faktiska folkmängden som var 2023 för några åldersgrupper som är intressanta ur kommunens perspektiv. År 2013–2023 avser den faktiska utvecklingen och 2024–2033 den prognostiserade. Källa för folkmängden avseende åren fram till och med 2023 är SCB.

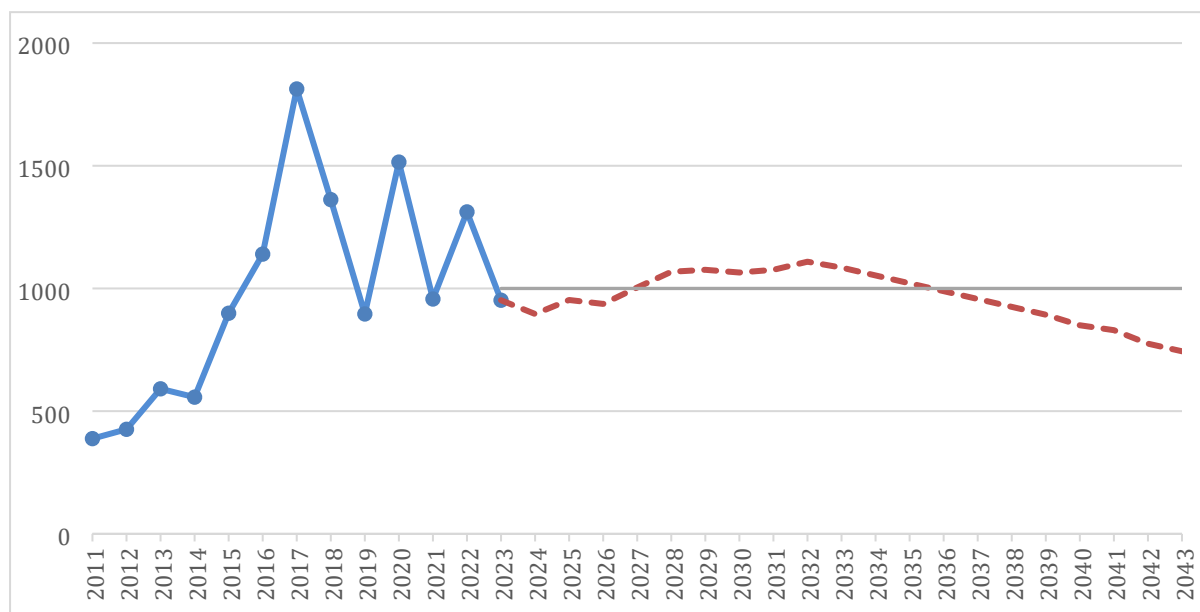

Diagrammet ovan visar att det prognostiseras en fortsatt kraftig ökning av antalet invånare 80 år och äldre. År 2033 beräknas antalet vara 3 147 fler jämfört med 2023. För åldern 1–5 år beräknas antalet invånare minska fram till 2027 (- 783), därefter beräknas en ökning och 2033 beräknas de vara 385 fler än 2023. Ökningen bygger på ett antagande om att fruktanssamheten börjar stiga igen. Antal födda barn per kvinna väntas öka svagt under de kommande åren, från 1,39 födda barn per kvinna år 2024 till 1,63 födda barn per kvinna år 2033. Invånarantalen i åldrarna 6–15 år har minskat sedan toppnoteringen 2022 och prognostiseras fortsätta att minska. Antalet invånare i åldrarna 16–18 år beräknas öka något under de första prognosåren.

18 100 fler hushåll 2043

Linköping förväntas öka med ungefär 1 500 invånare per år fram till 2043. I takt med det kommer även antalet hushåll att öka. 2043 förväntas det finnas 99 500 hushåll i kommunen, det innebär en ökning med cirka 900 hushåll per år. Behovet av bostäder i kommunen kommer att öka från nuvarande 86 706 lägenheter 2023 till ett behov av 106 011 lägenheter 2043. I nedanstående diagram visas behovet av nybyggnation över tid. Dels visar diagrammet den historiska utvecklingen från 2011 till 2023 (färdigställda bostäder i nybyggda hus) och dels beräknat behov för perioden från 2024 till 2043.

Diagrammet visar nybyggnation för perioden 2011–2023 samt framtida behov av nybyggnation utifrån kommunens hushållsbehovsprognos för perioden 2024–2043

Jämfört med 2023 förväntas behovet av fler bostäder öka. Behovet förväntas öka mest för dem som är 80 år eller äldre då det är dessa hushåll som beräknas öka mest, både vad gäller faktiskt antal och procentuellt. Den summerade ökningen på 4 460 hushåll för dem som är 80 år eller äldre motsvarar ungefär 25 procent av den totala hushållsökningen på 18 100 hushåll.

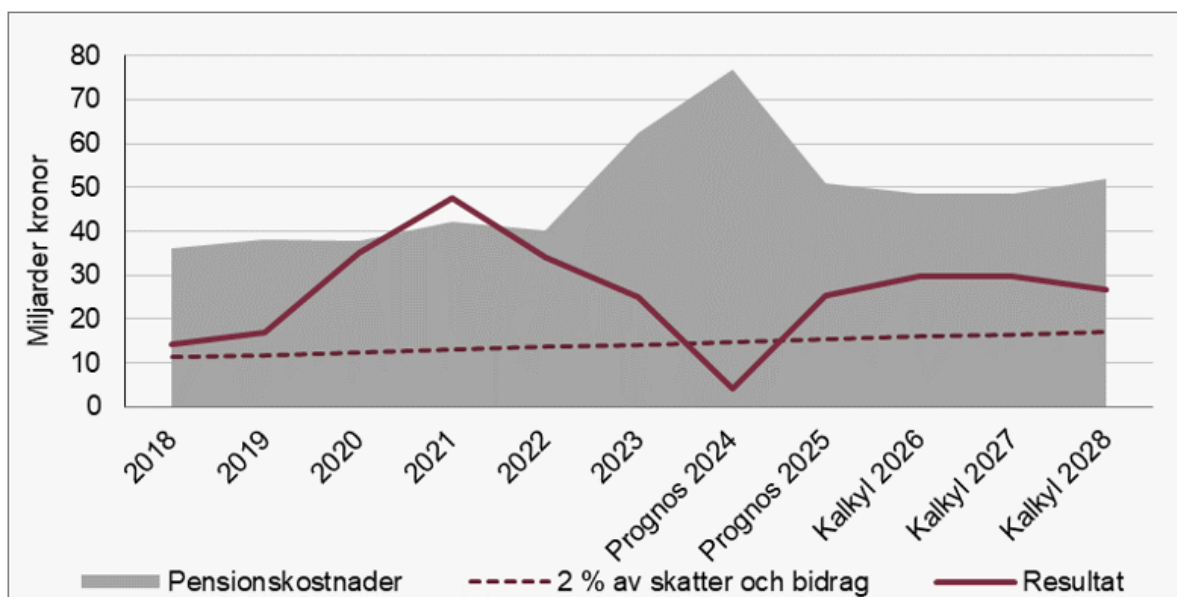
Antalet personer per hushåll i Linköpings kommun har sedan år 1970 sjunkit från 2,57 till 2,05 år 2023. Förutsatt att det beräknade behovet av nya bostäder möts så väntas siffran sjunka under prognosperioden, och år 2043 beräknas det bo 1,98 personer per hushåll. En förklaring till att trångboddheten tycks minska är att antalet hushåll med äldre individer väntas öka kraftigt, och andelen ensamhushåll ökar med stigande ålder.

Ekonomiska förutsättningar

SKR:s bedömning av ekonomiska förutsättningar för Sveriges kommuner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) sammanfattar den ekonomiska situationen i ekonomirapporterna från oktober 2024, med att efter två år som präglats av hög inflation börjar ekonomin ljusna i kommunsektorn från och med 2025. Kommunernas samlade resultatnivåer beräknas öka under 2025 för att stiga till ytterligare bättre nivåer under 2026 och framåt. Fortfarande beräknas dock inte kommunerna göra lika stora överskott som gjordes under pandemiåren 2020 till 2022.

Prognos för det samlade resultatet i Sveriges kommuner

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Pensionskostnaderna som legat på väldigt höga nivåer under 2023 och 2024 minskar till 2025 för att sjunka ytterligare något till 2026. Det nya avtalet som trädde i kraft under 2023 innebär dock att de inte sjunker till riktigt samma nivåer som innan att inflationen innebär en tillfällig kostnadstopp.

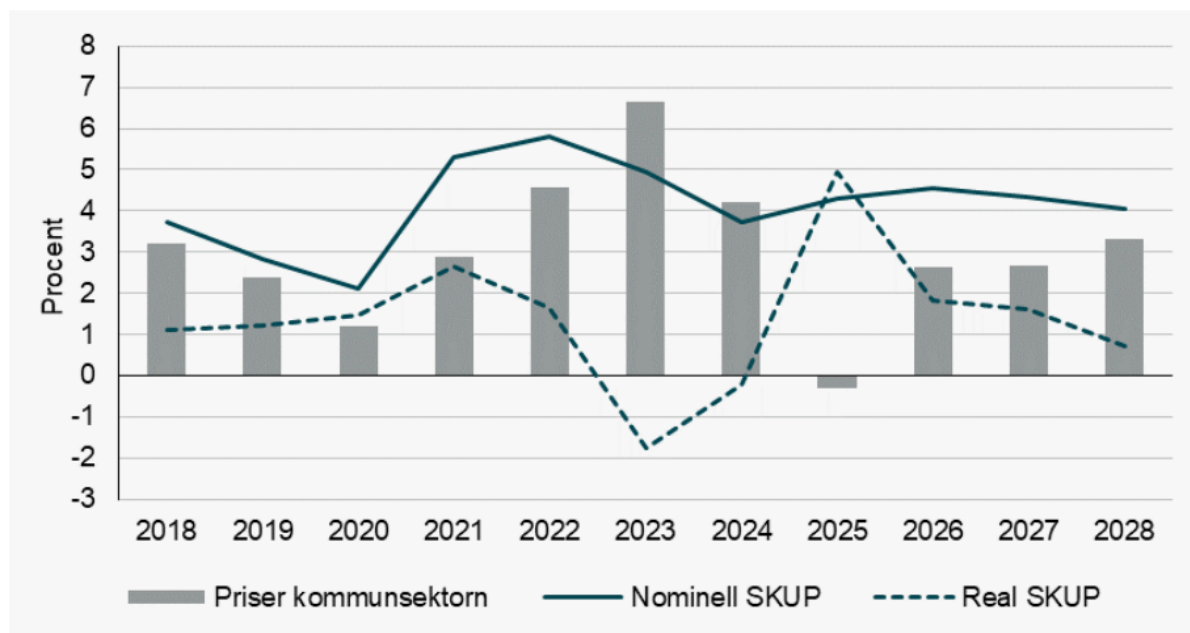
Enligt SKR:s ekonomirapport i oktober 2024 förväntas att KPIF ligga på 1,7 procent under 2025 för att under perioden 2026 till 2028 ligga runt eller strax under 2 procent. Inflationen både totalt, men även vid vissa enskilda tidpunkter på året, får en stor påverkan på kommunernas ekonomi. Exempelvis sätter prisbasbelopp i juni nivåerna för nästkommande års uppräknings av kommunernas pensionsskuld och för Linköpings kommuns del är det KPI i oktober som styr stora delar av hyresnivån för kommande år.

	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Kalkyl 2026	Kalkyl 2027	Kalkyl 2028
KPIF-inflationen	6,0	1,8	1,7	1,9	2,0	2,0
Timplön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	4,1	3,5	3,5	3,4	3,4

Källa: Sveriges kommuner och regioner

Skatteunderlagets utveckling i nominella termer förväntas ligga relativt stabilt under 2025 fram till 2028. I reala termer så är den prognostiserade ökningen kraftig under 2025 som en reaktion på de låga kostnadsökningarna där framförallt den kraftiga minskningen av pensionskostnaderna påverkar kommunernas totala kostnadsutveckling. För 2026 och framåt beräknas det reala skatteunderlaget ligga relativt stabilt runt 1 till 2 procent.

Utvecklingen av skatteunderlag och pris- och löneökningar

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Även om det finns en ljusning för Sveriges kommuner, så är skillnaderna i utgångsläget ganska stort. Under 2024 beräknas kommunerna göra ett överskott på 4 miljarder, men det är ändå 174 av de 290 kommunerna som prognostiserar att de kommer göra ett underskott. Framförallt är det gruppen Landsbygdskommuner och Lågpendlingskommuner som beräknas göra underskott. Under 2024 presenterade Utjämningskommittén förslag till förändringar av systemet för kommunalekonomisk utjämning. Om det implementeras i sin helhet så är det många av de kommuner som nu har höga förväntade överskott som skulle minska dessa och många av de kommuner som har underskott som skulle få bättre ekonomiska resultat jämfört med dagens utjämning. Linköpings kommun, som tillhör grupperingen Större städer, påverkas inte så kraftigt av förslaget till förändringarna i utjämningsystemet.

Linköping kommuns största ekonomiska utmaningar

Till en god ekonomisk hushållning hör att ha en beredskap att möta framtida utmaningar genom att i god tid inför förväntade förändringar vidta nödvändiga åtgärder och insatser i stället för insatser i efterskott. Linköpings kommunkoncern (kommunen och de kommunala bolagen) har förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Kommunkoncernen har en bra ekonomi med goda resultat under många år och kommunen har en relativt låg skattesats (20,20 procent).

Kommunen har en stark balansräkning och både kommunens och kommunkoncernens soliditet är hög i jämförelse med andra kommuner. Sammantaget betyder dessa delar att kommunen, i jämförelse med många andra kommuner, inte har samma behov av höga resultat för att stärka ekonomin. Resultatnivån bör istället speglas utifrån att investeringsnivåer ska täckas av avskrivningskostnader och resultat, vilket under planperioden 2026–2031 kräver ett visst budgeterat överskott. Lån ska endast upptas till större investeringar.

Under 2024 beräknas samtliga indikatorer som ligger till grund för de finansiella målen, som i sin tur utgör bedömningen för God kommunal hushållning, att uppnås. I budget för 2025 finns en långsiktig plan fram till 2030 som visar på att God kommunal hushållning ska upprätthållas under hela planperioden, sett ur ett finansiellt perspektiv.

Stora demografiska förändringar ger stor ekonomisk påverkan

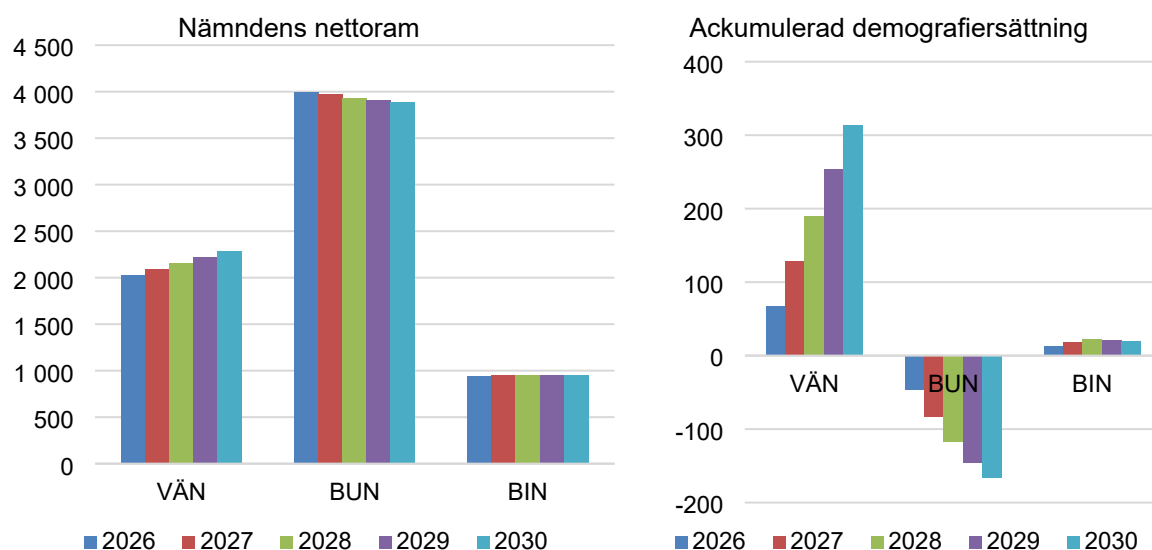
En av kommunens största långsiktiga utmaningar är att hantera de demografiska förändringarna, där färre barn betyder färre elever och innebär de närmaste åren lägre budgetramar för barn- och

ungdomsnämnden, samtidigt som fler äldre betyder ett ökat behov inom främst äldreomsorgen och innebär ökade ramar för vård- och äldreomsorgsnämnden.

Resursfördelningen för demografiska förändringar syftar till att förbättra nämnders planeringsförutsättningar genom att fördela ekonomiska resurser på basis av förändringarna av antalet invånare i de aktuella åldersgrupperna. Det innebär att berörda nämnder kan förutsäga vilka ekonomiska resurser som finns även vid förändringar av antal invånare i de olika åldersgrupperna. En nämnd kan för ett specifikt år få såväl ökade som minskade resurser då antal invånare i respektive åldersgrupp ständigt förändras.

Under planperioden 2026–2030 är det 166 mnkr som ska omfördelas mellan nämnderna kopplat till resursfördelning utifrån demografiska förutsättningar. Utöver detta är det ytterligare 168 mnkr som måste tillföras till nämndernas ramar för att kompensera enbart till att upprätthålla den nivå som kommunen har på sina verksamheter idag, fast utifrån nya nivåer på medborgare i de olika åldersgrupperna. Under våren 2025 tas en ny befolkningsprognos fram, samt att prislapparna i kostnadsutjämnningen uppdateras. Efter dessa kommer korrigeringar av demografiersättningen att ske, vilket både kan minska eller öka nuvarande justeringar som finns i nämndernas ramar för 2026–2030.

Nämndernas nettoramor och ackumulerad demografiersättning i 2025 års pris- och lönenivå, mnkr

De demografiska förändringarna berör dock på olika sätt hela kommunens verksamheter, som behöver långsiktigt planera för denna omställning. Samtliga nämnder behöver identifiera långsiktiga konsekvenser samt planer för att hantera dessa, det är inte enbart en utmaning för de nämnder som berörs av förändrad demografiersättning. Exempelvis behöver kommunen aktivt ta ställning till om det behövs revideringar inom samhällsbyggnad, kulturområdet eller idrotts- och annan fritidsverksamhet.

Till den omställning som baseras på demografiska förändringar finns även ett stort behov av omställning av kommunens lokaler. Här måste arbete vara långsiktigt då det tar lång tid att både bygga, utveckla, likväl som avveckla. De 10-åriga lokalförsörjningsplanerna, 10-åriga investeringsplanerna och även den långsiktiga personalförsörjningen måste stämma med den långsiktiga ekonomiska planeringen i budget. För de delar som kräva investeringar kan det framöver till och med i vissa fall behövas än längre planeringshorisont än tio år.

I budget för 2025 med plan för 2026–2030 finns ett strategiskt utvecklingsuppdrag som säger att *"kommunstyrelsen ska se över om kommunens resursfördelningsmodell kan omfatta bygg- och miljönämnden avseende bostadsanpassning, samhällsbyggnadsnämnden avseende färdtjänst och överförmyndarnämnden."* Då denna utredning sker under 2025 kommer det bli aktuellt att implementera förändringar först under 2026, som därmed får påverkan på budget för 2027.

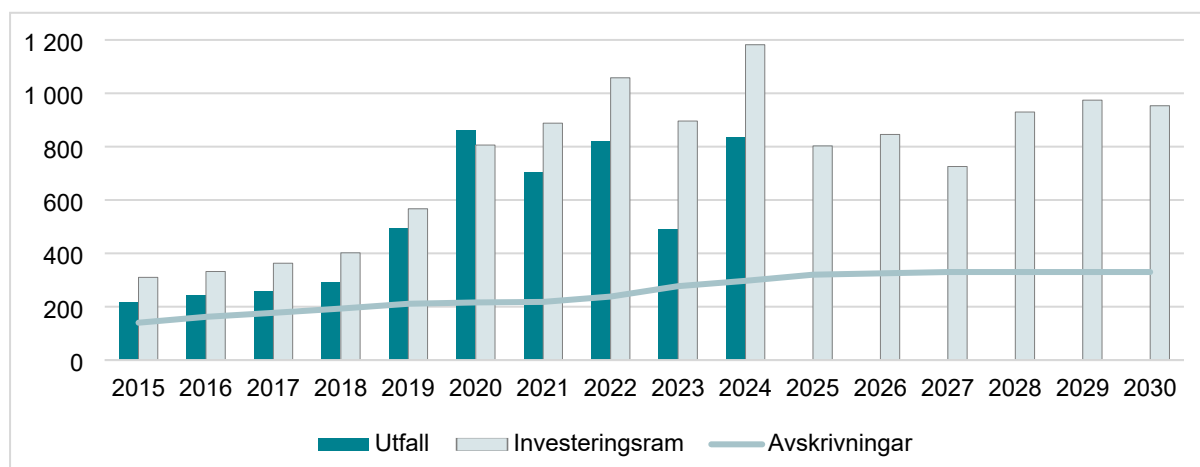
Ökade investeringsvolymerna kräver prioriteringar

Kommunens totala investeringsram för år 2026 uppgår till 846 mnkr och i planen framåt ligger investeringsvolymerna på 800–1000 mnkr. Den stora utmaningen ligger i att finansiera dessa ökade investeringsvolymerna. Investeringar kan finansieras med avskrivningar, egna medel, positiva resultat eller lån.

Investeringar i fastigheter och stora anläggningar som är långsiktiga, till exempel simhallen och Ullevileden, kan lånefinansieras då kommande generationer kommer att nyttja dem under många år. Investeringar i mark och exploateringsinvesteringar finansieras i första hand med intäkter från exploateringsverksamheten. Avskrivningarna finansierar större delen av kommunens reinvesteringar, men för att kunna finansiera övriga investeringar med egna medel måste kommande års budgeterade resultat vara positivt.

Oavsett om finansieringen av investeringarna sker med lån, ökade resultatkrav eller med egna medel som exempelvis placeringar i värdepapper, så kommer detta att påverka kommunens resultaträkning i form av avskrivningskostnader, ränta, uteblivna placeringsintäkter och i vissa fall även ökade driftkostnader. Kommunen behöver således prioritera både mellan olika investeringar, ambitions- och kvalitetsnivå på investeringar samt också mellan investeringar och drift.

Investeringar Linköpings kommun, mnkr

Kommunen har till och med år 2019 kunnat finansiera investeringarna med egna medel, år 2020 började kommunen att ta upp lån för byggandet av simhallen i linje med principen att kunna låna till större investeringar. Per sista oktober 2024 har kommunen 1 miljard i lån.

Under 2026 finns det 226 mnkr i plan för det som kategoriseras som stora investeringar och som därmed enligt Linköpings kommuns principer kan lånefinansieras. Av dessa avser 170 mnkr Ullevileden, 30 mnkr Tinnis, 16 mnkr Distorp och 10 mnkr Ostlänken. I samband med bokslut sker alltid ett beslutsärende i kommunfullmäktige kring flytt av investeringsram från föregående år till innevarande. Således kan utfallet från 2025 års investeringsplan påverka investeringsnivåerna för 2026, utöver det som redan finns i beslutad investeringsplan. Det är också anledningen till att investeringsnivåer är så höga år 2024 i diagrammet ovan.

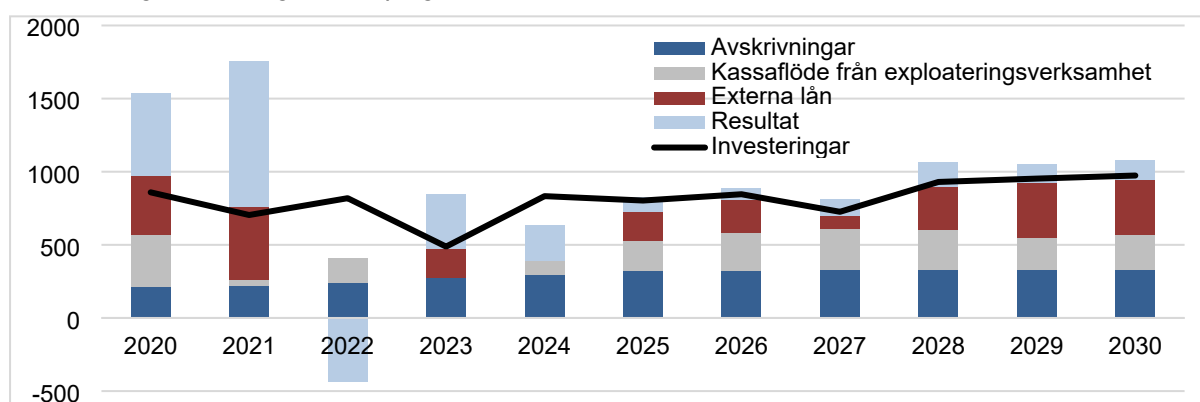
Investeringar per gruppering 2026–2030 i Budget 2025 med plan för 2026–2030, mnkr

	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa
Stora investeringar	226	89	294	375	373	1 357
Exploateringsinvesteringar och strategisk markreserv	257	281	270	220	240	1 268
Reinvesteringar och övriga investeringar	362	356	366	358	361	1 803
Summa	846	726	930	953	974	4 429

Under tidsperioden 2025–2030 hade Linköpings kommun en självfinansieringsgrad på 96 procent. Under kommande år sjunker självfinansieringsgraden till 61–88 procent och kommunens lånebehov uppgår till ytterligare 1,6 miljarder kronor. Om genomförandegraden av investeringar följer tidigare nivåer på 80 procent, uppgår dock lånebehovet till 0,5 miljarder. Linköpings kommun har haft en hög självfinansieringsgrad av investeringar, dock har Lejonfastigheter som äger och förvaltar kommunens verksamhetslokaler en lägre självfinansieringsgrad. När Lejonfastigheter gör investeringar blir det istället driftskostnader i form av hyror för kommunens nämnder.

Om genomförandegraden av investeringar var högre skulle kommunen få en långsiktig investeringsplan som ligger närmare faktiskt utfall och det skulle ge kommunen bättre förutsättningar att göra en driftbudget där förväntade ökade räntekostnader eller högre resultatkrav inte skapar undanträngningseffekt för övriga driften. Det är således viktigt att investeringsprognoserna blir mer träffsäkra ju högre volymerna är.

Finansiering investeringar Linköpings kommun, mnkr

Efter att redovisningsreglerna för exploatering ändrades år 2019 så redovisas intäkten när försäljningar genomförs och investeringar kopplade till exploateringen periodiseras över investeringens livslängd och belastar resultatet med avskrivningar. Detta innebär att netto från exploateringen blir större när det väl genomförs försäljningar och de år det inte genomförs försäljningar blir resultatet noll. Det innebär också att kommunens investeringsnetto blir större.

Finansiering av exploateringsinvesteringar, mnkr

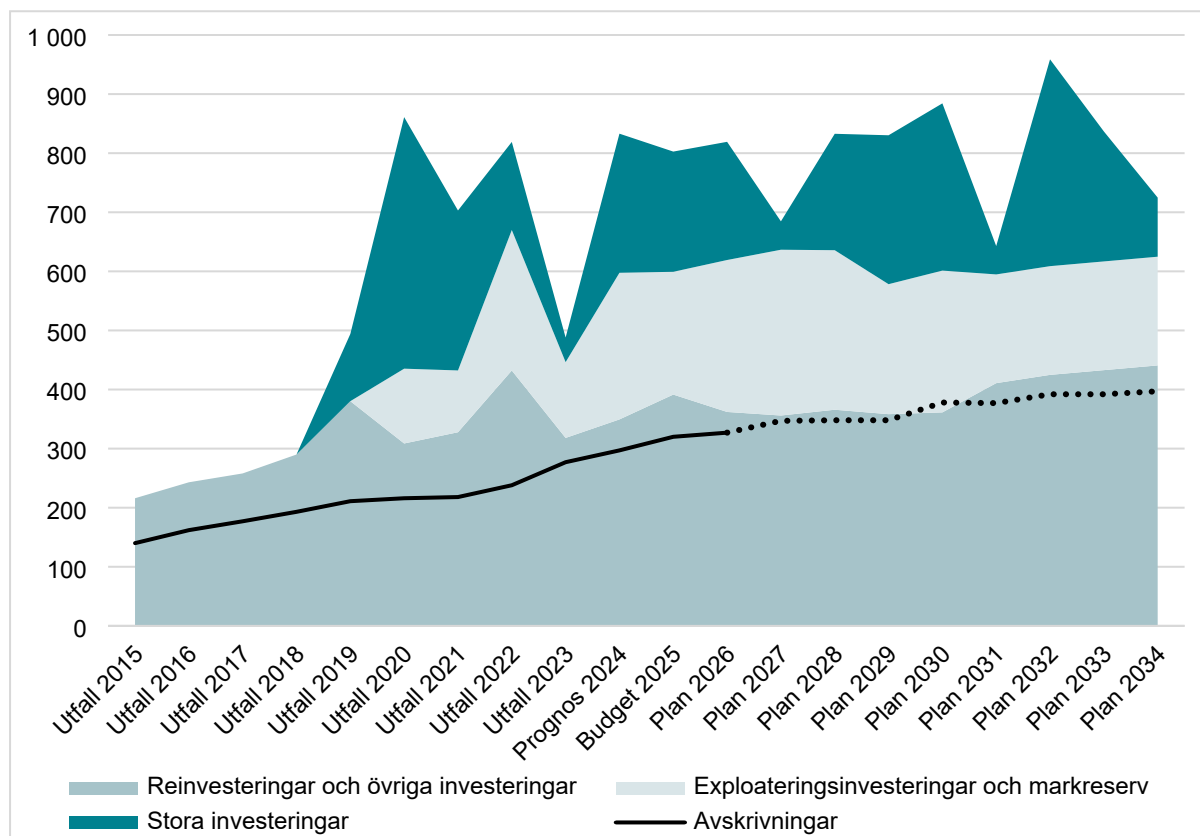
	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Exploateringsintäkter	295	228	273	221	222	212
Exploateringsinvesteringar	-133	-182	-206	-195	-145	-165
Strategisk markreserv	-75	-75	-75	-75	-75	-75
Summa finansiering	87	-29	-8	-49	2	-28
Finansiering av verksamhet	-78	-78	-78	-78	-78	-78
Summa finansiering inkl resultatkrav	9	-107	-86	-127	-76	-106

Under flera år har exploateringsinvesteringarna och köp av strategisk markreserv kunnat finansieras av exploateringsintäkter. Utöver det har dessutom överskottet inom finansieringsverksamheten kunnat finansiera löpande verksamhet för kommunen. En stark tillväxt i Linköping i kombination med att kommunen ägt mark sedan många år tillbaka har skapat detta utrymme. Förutsättningarna framåt i den plan som finns för perioden 2026 till 2030 ser dock annorlunda ut.

Utifrån planen är det flertalet år som exploateringsintäkterna inte täcker exploateringsinvesteringarna och den strategiska markreserven, än mindre räcker det till att finansiera övrig verksamhet. Långsiktigt riskerar således detta att påverka kommunens likviditet negativt. Nuvarande plan skulle i dagsläget kräva lånefinansiering för strategisk markreserv, vilket skulle generera ökade räntekostnader. Alternativet är att höja kommunens resultatkrav ytterligare utöver nuvarande nivåer.

Men även med hänsyn tagen till förändrad finansiering av strategisk markreserv så ger nuvarande plan inte utrymme för det resultatkrav som finns uppsatt för exploateringsverksamheten, vilken kommer ge en direkt effekt på resultaträkningen redan för 2026.

Investeringar Linköpings kommun 2015–2034, mnkr

Bilden ovan är en visualisering av kommunens utfall och planerade investeringar under perioden 2025 till 2034 enligt nämndernas 10-åriga investeringsplaner i internbudget 2025, samt ny prognos från miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kring stora investeringar från november 2024. Att exploateringsredovisning särredovisas först 2020 beror på att nya redovisningsregler infördes, exploateringsinvesteringar genomfördes även innan denna period.

Av de stora investeringarna går det lite förenklat att säga att den första toppen visualiserar investeringar i simhallen, den andra toppen är Ullevileden, den tredje toppen Distorp och Tinnis, medan den sista toppen är kommunens investeringar som drivs av Ostlänken. De sistnämnda fortsätter i minst samma omfattning ytterligare under några år efter framtagna plan.

Utöver planerade investeringar kan det i ett antal olika projekt även tillkomma medfinansiering till Trafikverket. Detta är framförallt aktuellt för Ostlänken, Staby och Lingham. Medfinansiering innebär att Trafikverket genomför investeringen men att Linköpings kommun bidrar med den merkostnad kommunens önskemål genererar till projektet. Precis som investeringar måste medfinansieringen hanteras både resultat- och likvidmässigt, även om regelverket för medfinansiering är något annorlunda.

För att kunna hantera och planera för framtida investeringar kommer Linköpings kommun till Budget 2026 att behöva förlänga planperioden för investeringar från sex år till tio år, med en övergripande analys kring långsiktig resultatpåverkan. Dessutom kommer investeringsplaneringen för samhällsbyggnad att kräva en utblick som sträcker sig ännu längre fram än den 10-åriga investeringsplanerna gör.

Förändrade förutsättningar för Linköpings kommuns intäkter och kostnader

Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. För att kunna finansiera delar av investeringar med egna medel och långsiktigt behålla kommunens ekonomiska förutsättningar bör kommande års budgeterade resultat vara positivt. I budgeten för 2025 finns ett målvärde framtaget för perioden 2025–2030 som säger att resultatet måste vara minst 60 mnkr per år under denna period, vilket är för att kunna finansiera investeringarna som finns medtagna i investeringsplanen för samma period. För plan 2026 finns ett budgeterat resultat på 78 mnkr, som således alltså överstiger målvärdet. Nya förutsättningar för inflation samt lönekostnadsutveckling kan dock tillsammans med kommande skatteunderlagsprognoser förändra dessa förutsättningar. Även kommande prognoser för pensionskostnader kan förändra förutsättningarna.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning mellan Sveriges kommuner

I budgeten beräknas skattesatsen vara oförändrad för planperioden, det vill säga 20,20 procent.

Skatteberäkningarna som användes i budget för 2025 med plan för 2026–2030 som kommunfullmäktige beslutade den 18 juni 2024 byggde på skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR) från april 2024. Den skatteunderlagsprognos som SKR släppte den 3 oktober 2024 visar dock på ökade skatteintäkter till 2026 jämfört mot prognosen från april. Innan beslut om budget för 2026 med plan 2027–2031 kommer det dock hinna komma ytterligare tre nya skatteunderlagsprognoser, samt en ny befolkningsprognos som kommer att påverka.

En parlamentarisk utredning har sett över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämningen för kommuner. Utredningen har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Den 2 juli 2024 överlämnade utjämningskommittén sitt betänkande och under hösten 2024 har samtliga kommuner haft möjlighet att lämna remissvar. Linköpings kommuns remissvar finns att läsa i ärende KS 2024–664. Om förslaget införs i sin helhet till 2026 skulle detta innebära cirka 15 mnkr lägre skatteintäkter för Linköpings kommun.

Finansieringsprincipen

För riksdagsbeslut som påverkar kommunens verksamhet, finns kompensation som kommunen får i det kommunövergripande generella statsbidraget (regleringsbidraget) enligt finansieringsprincipen. De förändringar som skedde i budgetpropositionen för 2025 gällande finansieringsprincipen är relativt små för 2025 och har inte inarbetats i nämndernas internbudgetar. Istället kommer alla justeringar av nämndernas budgetramar utifrån finansieringsprincipen att hanteras i kommundirektörens underlag till Budget 2026 med plan för 2027–2031. Underlag för detta finns att tillgå i SKR:s cirkulär 24:40.

Nämndernas kompensation enligt finansieringsprincipen, mnkr

	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Kommunstyrelsen	0	0	0	0	0	0
Vård- och äldreomsorgsnämnden	4	8	8	8	8	8
Social- och omsorgsnämnden	12	11	11	11	11	11
Arbetsmarknadsnämnden	0	0	0	0	0	0
Barn- och ungdomsnämnden	-4	-15	-15	-15	-15	-15
Bildningsnämnden	0	0	0	0	0	0
Summa	12	4	4	4	4	4

I budgetpropositionen för 2025 finns sammanlagt med 24 olika poster med kompensation, som kan vara åt båda hållen. De tre största posterna är olika former av medel till socialtjänsten i och med ny socialtjänstlag och olika politiska satsningar, omsorgskontakt inom särskilt boende (SÄBO) samt att skolans tidigare tillförda medel för utökad undervisningstid flyttas fram på obestämd tid.

Riktade statsbidrag

En osäkerhet finns kring flera riktade statsbidrag vilket påverkar möjligheterna att planera och prognostisera de ekonomiska förutsättningarna. Underlag för detta finns att tillgå i SKR:s cirkulär 24:40 och i sammanställd tabellform på SKR:s hemsida.

Internränta

Den interna räntan är beräknad för att matcha Linköpings genomsnittliga räntekostnad för kommunens externa upplåning och har ingen nettopåverkan på budgeten. I början av varje år förslår SKR en internräntenivå för nästkommande år, men varje kommun rekommenderas att internräntan ska beräknas utifrån kommunens egna upplåningskostnader. Vid SKR:s föreslagna internränta för 2025 (cirkulär 24:13) finns en simulering för 2026 som enbart visar på en svagt höjd föreslagen internränta. Linköpings kommun använder sig inte av SKR:s föreslagna internränta men utgår däremot från SKR:s prognosmaterial när bedömning genomförs, fast utifrån kommunens egna förutsättningar. Ökad internränta är ett nollsummespel för nämnderna, den ökade kostnaden för ränta hanteras inom finansnettot.

Reserv för pris- och lönekomensation

För planperioden 2026 till 2030 finns en reserv för pris- och lönekomensation som budgeteras som en central reserv istället för inom nämndernas budgetar. Reserven baseras på prognoser från SKR. Under 2025 kommer den största avtalsrörelsen på mycket länge ske i Sverige. Majoriteten av alla som arbetar i Sverige berörs, då drygt 500 centrala kollektivavtal ska omförhandlas. Utfallet från dessa kan således också förändra förutsättningarna för 2026 och framåt.

Utöver reserv för pris- och lönekomensation så finns inga andra centralt budgeterade reserver.

Känslighetsanalys 2026

1 procent ökning av lönerna motsvarar för helår, cirka	87 mnkr
1 procent ökning av priserna motsvarar netto, cirka	24 mnkr
1 krona/procent i utdebitering (förändrad skattesats) motsvarar cirka	490 mnkr
1 procent effektiviseringskrav motsvarar cirka	116 mnkr

Nettokostnadsavvikelse

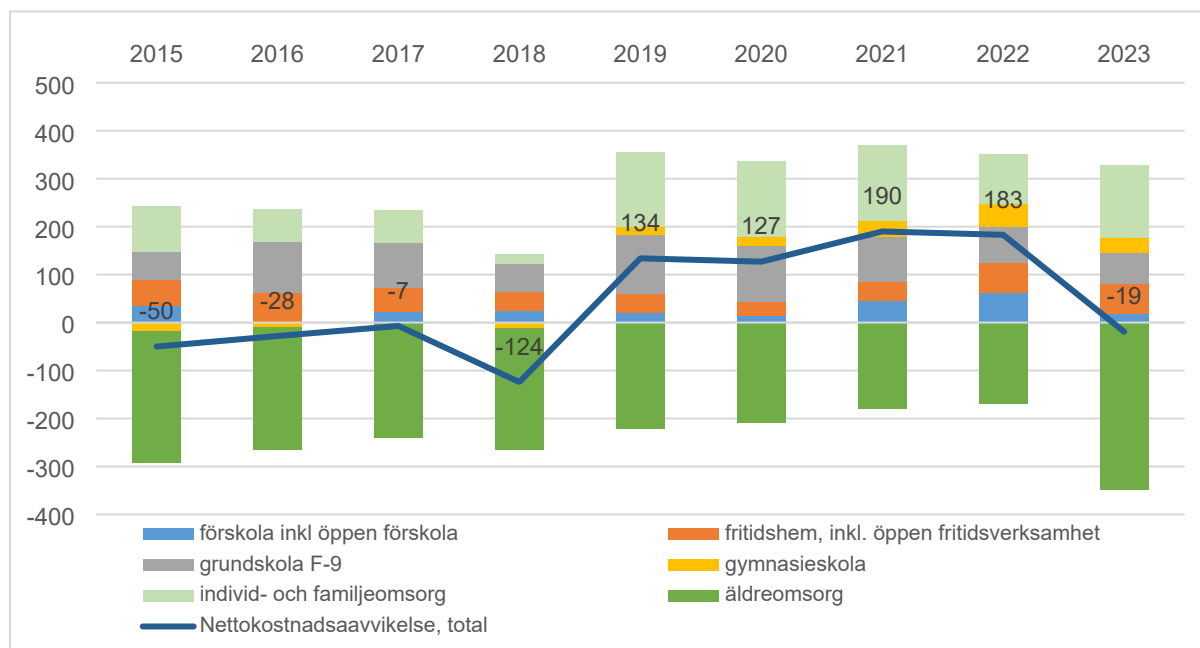
Vid jämförelser mellan kommuner är det lämpligt att jämföra avvikelse mellan kommunens verkliga kostnad (nettokostnad) och den beräknade referenskostnaden för verksamheten. Referenskostnad beräknas för obligatorisk verksamhet. En negativ avvikelse innebär att kommunen har en kostnadsnivå som är lägre än referenskostanden och en positiv avvikelse innebär en högre kostnad än referenskostnaden, vilket kan bero på ambitionsnivå och/eller effektivitet.

Hur beräknas nettokostnadsavvikelse

För vissa kommunala verksamheter varierar kostnaden väsentligt utifrån strukturella olikheter. Sådana olikheter är exempelvis demografi, brukarens behov och produktionsvillkor. Det finns en kostnadsutjämning som ska utjämna för strukturella kostnadsskillnader mellan Sveriges kommuner. I kostnadsutjämningen har varje område en standardkostnad som ska korrigeras för strukturella skillnader. Standardkostnaden för äldreomsorg baseras exempelvis till stor del på antalet äldre i befolkningen och standardkostnaden för grundskola på antalet individer i skolålder.

Referenskostnaden är en justering av standardkostnaden där hänsyn även tas till kommunövergripande delar i kostnadsutjämningen som löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Referenskostnaden är alltså den beräknade teoretiska kostnaden som motiveras av kommunens struktur. Den kan också beskrivas som den kostnad som kommunen skulle ha haft om man bedrev verksamheten till en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå med hänsyn till de egna strukturella faktorerna enligt kostnadsutjämningsystemet.

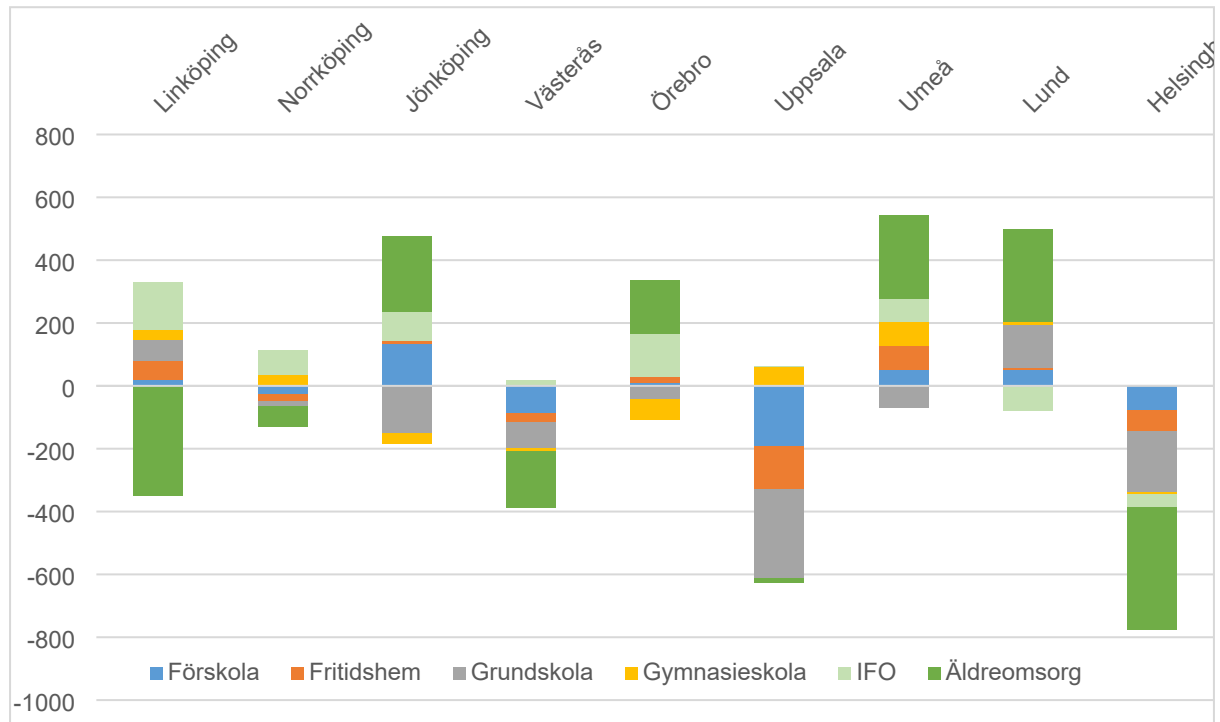
Linköpings avvikelse mellan nettokostnad och referenskostnad 2015–2023, mnkr

Linköping hade år 2023 sammantaget 19 mnkr lägre kostnader än vad kostnadsutjämnings parametrar beräknar för dessa verksamheter. Det är helt och hållet äldreomsorgen som håller nere den totala siffran. Den stora skillnaden mot 2022 ligger i att Linköpings kommun har haft en relativt låg kostnadsutveckling inom äldreomsorg, medan övriga Sverige haft en kraftig kostnadsutveckling under 2022. Dock planerar Linköping för nya boende som kommer generera ökade kostnader under kommande åren, vilket kan innebära en justering av nettokostnadsavvikelsen.

Inom samtliga delar av utbildning så ligger Linköpings kommun högt i nettokostnadsavvikelse, men har under 2023 minskat inom samtliga områden. Störst är förändringen inom förskolan. En möjlig påverkande faktor till detta är att Linköpings kommun relativt tidigt hunnit agera på de förändrade befolkningsprognoserna och minskade barnkullarna.

Avvikelse mellan nettokostnad och referenskostnad år 2023 för några jämförbara kommuner, mnkr

Vid en övergripande jämförelse av kommunens produktivitet och effektivitet använder Linköpings kommun sig av effektivitetsindex som finns för kommuner. Indexet baseras på olika nyckeltal för kvalitet och resurs. De har i sin tur justerats för strukturella förutsättningar och visar relativ effektivitet, d.v.s. kommunens läge i jämförelse med andra kommuner. Nyckeltalssamlingen visar att Linköping har höga effektivitetsindex inom äldreomsorg. Detta beror främst på kommunens nettokostnadsutveckling i relation till utvecklingen av referenskostnaden (som nämnts ovan). Inom ekonomiskt bistånd har kommunen istället ett lågt effektivitetsindex jämfört med andra. För ekonomiskt bistånd beror det låga effektivitetsindexet på att kommunen sammantaget både har ett sämre kvalitetsindex och resursindex än många andra kommuner. Det förklaras främst av att Linköping har en hög andel vuxna biståndsmottagare med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd och en hög nettokostnad för ekonomiskt bistånd, även med hänsyn till utvalda strukturvariabler. För 2023 kan Linköpings kommun inte redovisa något effektivitetsindex för LSS boende och daglig verksamhet, då nödvändiga data för detta nyckeltal saknas.

Effektivitetsindex Linköpings kommun 2023, Kolada (blå linje = Linköping)

